

omenja (sub a, b, c), kdaj se *o v e* izpreminja, ne pa kdaj *o* neizpremenjen ostane. Ako bi zadnji slučaj navajal, moral bi več primerljejev negoli končnico *-ost* omeniti; tako na pr. ženski tožilnik in orodnik: rudečo rožo; končnico *-oba*: bliščoba, maščoba; a razun tega tudi deležnike, na pr. pišoč, kraljujoč itd., ker še učenci na ti stopnji razločka med *o* in *a* ne poznajo. — Celó nepotrebno, dà smešno pa bi bilo v šolski slovnici učiti, da se piše: sedanjost, ne: sedanjest; kajti zadnji obliki so dali slovo že davno vsi pisatelji, kateri so nekđaj tako pisali; in jaz dvomim, da bi morali učenci pri kakem učitelju na srednjih šolah še dandanes pisati: sedanjest, prihodnjest. Cigale in Janežič nista tako učila, in na to začasno, skoro že pozabljeno novotarijo se imamo le Levstiku zahvaliti.

7. G. L. nahaja največjo zmešnjavo po raznih listih in knjigah slovenskih gledé pisave kakor: ljubezniv in ljubeznjiv, iz njih in iš njih, smisel in zmisel, nikdar in nigdar, britka in bridka, društvo in družtvo, teški in težki itd. Vseh teh zmešnjav ne bode prej konec, misli gosp. L., dokler ne bodo pravila o soglasniških izpremembah na tanko določena itd. Ako bi bilo to res, ne bi imeli nobenih zmešnjav več; kajti pravila o soglasniških izpremembah je že davno Miklošič v svojih delih na tanko določil, le pisatelji se jih morajo učiti ter se ravnati po njih! (To je res, toda dolžnost je š o l s k e slovnice, na take soglasniške izpremembe učence opozoriti. Ured.)

(Dalje prihodnjič.)

L I S T E K.

»Slovenska beseda«. Odbor »Matiče Slovenske« je te dni naredil sklep, katerega gotovo veselo pozdravi vsak, kdor se briga kaj za čistoto in pravilnost našega književnega jezika. Odločil se je namreč izdavatí časopis »Slovenska beseda«, kateremu bode glavni namen, razpravljati o dvojbenih stvaréh naše slovnice in našega slovarja ter v znanstvenih razpravah in doneskih pojasnjevatí vse, kar je v slovenskem besedišču nejasnega, nedoslednega in nepravilnega. Skušal bode ustanoviti slovenski pravopis, raznovrstnim slovniskim oblikam dognati pravilno lice ter obogatiti slovensko frazeologijo in slovenski slovar. Uredništvo »Slovenske besede« se je izročilo g. profesorju Bartlu, kateri je dobil nalog vzajemno z g. prof. Pleteršnikom sestaviti natančni program ter slovenske jezikoslovce povabiti na sodelovanje. Kadar se dovršé potrebne priprave, povabi se slovensko občinstvo, da z naročili podpré to velevažno književno podjetje, o katerem pričakujemo, da nam pod nadzorom in ugledom prvega našega književnega zavoda dá toliko zaželeno jedinstvo v našem pravopisji in v naši slovnici.

Nova slika Valentina Vodnika. Gospod S. Kočonda, trgovec v Zagrebu, kateri že dalje časa izdava slike srbskih in hrvaških pesnikov in pisateljev, odločil se je odslej izdavatí v oljnatem tisku tudi slike odličnih Slovencev. Pričel je s sliko *Valentina Vodnika*, prvega našega pesnika in buditelja naroda slovenskega.

Kočondovega Vodnika je naslikal slikar *Naglič* na Dunaji; portrét je posnet nekoliko po Ganglovem spomeniku, nekoliko po Vodnikovi sliki, ki jo je v veži ljubljanskega Rudolfinca naslikal na presni zid domači umetnik Jurij Šubic. Glava Vodnikova se nam kaže tako, kakor jo je modeliral Gaugi, oprsje in roke so posnete po Šubici. Priznati se mora, da je gosp. Naglič Vodnika izvistno pogodil. Svoje velike, odkritosrčne, rujave oči ima pesnik zamišljeno uprte v daljavo; polni rjavi lasje mu sezajo do rame; oblečen je v črno sukno in ogrnjen ima temnomoder plašč; v rokah drži zaprto knjigo. Človek se kar nagledati ne more tega duhovitega in prijaznega obraza. Tudi tisk v oljnatih barvah je dobro izvršen. Slika obdaja krasen pozlačen, znotraj ovalen okvir, tako da znaša nje velikost 63 + 79 cm. Odkrito moramo priznati, da Slovenci doslej še nismo imeli nobene tako lepe narodne slike, kakor je Kočondov Vodnik, kajti znana slika Bleiweisova se ž njo ne more primerjati. Zato smo pa tudi preverjeni, da se ta slika Vodnikova razširi po vsi Sloveniji in da je ne bomo pogrešali v nobeni slovenski čitalnici in v nobeni imovitejši hiši slovenski. Koliko izdajamo novcev za učevredne banavzične potvare tujih slikarjev! Zakaj bi si zdaj, kò se nam ponuja najlepša prilika, ne omislili slike, ki nam predstavlja dičnega pesnika slovenskega, katerega pogled nas bodri v borbi za svetinje naroda našega, ter je zajedno najlepši kras našega doma in stana. Ako se mu Vodnikova slika izplača, pripravljen je g. Kočonda v jeduaki krasni obliki izdati tudi še nekaj drugih odličnih mož slovenskih. Slika Vodnikova stoji za tistega, kdor jo plača takoj, z okvirjem vred samo 23 gld., kdor jo pa plača v obrokih, dobi jo za 25 gld.

»Popotnikov« koledar za slovenske učitelje s popolnim šematizmom šolskih oblastev, učiteljišč, ljudskih šol in učiteljskega osebja po Južno-Štirskem, Kranjskem, Primorskem in slovenskem delu Koroškega po stanji v začetku šolskega leta 1889/90. Sestavil in založil *Mihael J. Nerat*, nadučitelj in »Popotnikov« urednik v Mariboru. Tisk tiskarne sv. Cirila. Cena 1 gld. 25 kr. — Te lične, vestno urejene in izdatno pomnožene knjižice je te dni izšel IV. letnik. Vsebina njena je jako raznovrstna. Za navadnim koledarjem beremo v nji najprej pravila, imenik upravnega odbora in raznih društev »Zaveze slovenskih učiteljev«; potem so naštetí najvažnejši periodični opravki šolskih vodstev in krajnih šolskih svetov, kakor tudi razni šolski prazniki. Zelo zanimiva je učiteljeva knjižnica, t. j. imenik priporočbe vrednih knjig, ki naj služijo učitelju v daljno izobrazbo; poleg tega so navedene tudi slovenske knjige, primerne za šolarske knjižnice, kolikor je takih knjig zadnje leto prišlo na svetlo. Tudi glavni del knjižice, šematizem, pomnožen je letos na vse strani. Poleg ministerskih, deželnih in okrajnih šolskih oblastev in dotičnih načelnikov, poročevalcev in prisednikov beremo letos pri vsaki ljudski šoli tudi ime načelnika krajnemu šolskemu svetu in ime krajnega šolskega nadzornika; pri vsaki šoli je povedano tudi število za šolo godnih otrok in število vsakdanjo in ponavljalno šolo obiskajočih otrok. Pri vsakem učitelju in pri vsaki učiteljici sta navedena rojstveni kraj in število v začasni in v stalni službi prebitih let. Bralec se mora le čuditi, da se je g. uredniku posrečilo nabrati toliko podatkov, in ako nam zatrjuje v pogovoru, da se ni izogibal niti trudu niti troškom, ko je sestavljal šematizem, verujemo mu prav radi. Posrečilo se mu je pa tudi sestaviti knjižico, na katero sme slovensko učiteljstvo biti ponosno in katera bode odslej ne samo učiteljem, ampak tudi šolskim oblastvom in sploh vsem, ki imajo kaj opravka z ljudsko šolo neutrpní, »vademe cum«.

Nemški spisi slovenskih pisateljev. G. prof. *J. Apih* v Novem Jičinu je v knjigi »Oesterreichisches Jahrbuch« priobčil kratek posnetek svoje znane knjige pod naslovom »Die Slovenen und die Märzbevegung von 1848«. Le škoda, da je spis v pri-